

Werken vanuit principes

De Essential Schools in Amerika Door Merlijn Wentzel

In 1985 onderzoekt Ted Sizer de staat van het Amerikaanse onderwijs. Hij constateert dat er in de grote scholengemeenschappen vooral verveling, anonimiteit en een grote mate van apathie bij de leerlingen heerst. Het is een plek waar leerlingen snel leren hoe je met zo min mogelijk inspanning net een voldoende kunt halen. Ted Sizer besluit dat hij het anders wil en start met 15 scholen de 'Coalition of Essential Schools'.

Ze streven naar persoonlijk onderwijs dat kinderen uit alle lagen van de bevolking intellectuele uitdaging biedt en bijdraagt aan de ontwikkeling van weldenkende mensen die er toe doen in de samenleving.

Common principles

1. We leren kinderen denken: 'learn how to use their mind well'.
2. We proberen niet alles aan te bieden, maar streven naar diepgang: 'less is more'.
3. De schooldoelen gelden voor alle leerlingen, de onderwijspraktijk is afgestemd op de behoefte van de leerling of de groep.
4. Leren en lesgeven is persoonlijk. We zorgen voor kwaliteit in relaties en omstandigheden die dat mogelijk maken.
5. We willen dat leerlingen leren zichzelf te ontwikkelen. Door intensieve begeleiding helpt de leraar de leerling verder te gaan dan die zelf voor mogelijk had gehouden. 'The student-as-worker, the teacher-as-coach'.
6. Leerlingen worden beoordeeld op hun prestaties op 'echte taken'. Ze leveren zo bewijs voor beheersing. Voor leerlingen die niet het verwachte niveau halen, is intensieve hulp en begeleiding beschikbaar om ze te helpen.
7. We hebben hoge verwachtingen, zonder druk en op basis van vertrouwen.
8. Teamleden verbinden zich met het functioneren van de hele school.
9. We willen kleine klassen en scholen, terwijl we een normaal budget hebben en leerkrachten een normaal salaris krijgen. We zullen dus keuzes moeten maken.
10. In school gelden democratische principes. Niemand wordt buitengesloten. Alle betrokkenen participeren en hebben invloed op besluiten die hen aangaan en worden aangesproken op hun sterke kanten.

Tien leidende principes

De term 'Essential' verwijst naar de principiële keuzes die deze scholen maken. Hun motto is: concentreer je op wat je het allerbelangrijkste vindt en doe dat helemaal goed. Probeer niet alles te doen of te zijn.

Er zijn tien principes geformuleerd die leidend zijn voor het onderwijs. Elke school die zich wil aansluiten bij de Coalition of Essential Schools moet kunnen laten zien dat zij deze principes in praktijk brengt. De uitwerking kan verschillend zijn. Er zijn inmiddels meer dan 1500 Essential Schools, verdeeld over heel Amerika.

In dit artikel bespreek ik enkele van deze principes in theorie en praktijk. De voorbeelden en de foto's komen uit de Mission Hill Elementary School in Boston, de Francis W. Parker High School in Boston en de Odyssey School in Denver.

Learn how to use your mind well

De Essential Schools willen hun leerlingen helpen zich te ontwikkelen tot weldenkende mensen die in staat zijn met de kennis en vaardigheden die zij hebben geleerd iets te doen voor de samenleving. Ze willen dat kinderen leren om met verstand te reageren op de complexe vraagstukken van het echte leven: *'so that children can put their hands arround big issue's'*. Omdat zij meer willen bereiken dan de kerndoelen, zijn persoonlijke leerdoelen zoals doorzetten, luisteren, iets kunnen uitleggen aan een ander, kunnen leren van fouten, een bijdrage leveren aan de goede sfeer net zo belangrijk.

Bij de Odyssey School krijgen kinderen twee diploma's: één voor cognitieve ontwikkeling en één voor persoonlijke ontwikkeling.

Hoewel vervolgoopleidingen vaak alleen geïnteresseerd zijn in het reguliere diploma, vinden de leerkrachten van de Odyssey School beide even belangrijk. Ze vertelden mij een verhaal van een jongen die altijd goede resultaten behaalde op tests, maar bij groepswerk nooit een bijdrage leverde. Zij hebben hem verteld dat hij dat gedrag echt moest veranderen, omdat hij anders zijn diploma niet kon halen.

Teaching the whole character

Om te bereiken dat kinderen als ze van school gaan kritisch kunnen denken, werken ze van jongs af aan met vijf *'habits of mind'*. Bewust worden deze denkvaardigheden *habits (gewoonten)* genoemd. Het gaat er niet om dat je eenmaalig bij een test kunt laten zien dat je een vaardigheid beheerst, maar dat je deze ook *wil* gebruiken en dat het in het dagelijks leven een *gewoonte* is om het zo te doen. Wat hebben we aan iemand die feitelijk in staat is om op tijd te komen, dus slaagt voor de test 'op tijd komen', maar dat in de praktijk nooit doet? Opvoeding en onderwijs draait om meer dan het aanleren van kennis en vaardigheden. Het is de groei als mens die je begeleidt. *'Teaching the whole character'* noemen ze dat bij de Essential Schools.

Kader: Habits of Mind

1. Evidence: Hoe weten we wat we weten? Wat is waar?

2. Viewpoint: Hoe zou iemand anders hier tegenaan kijken?
3. Connections/patterns: Waar heeft dit nog meer mee te maken? Zijn er patronen of oorzaak/gevolg relaties?
4. Conjecture: Zou het ook anders kunnen gaan? Wat zou er gebeuren als...?
5. Relevance: Waarom en voor wie is dit belangrijk?

Rosa Parks

Wie op deze manier over leren denkt, komt ook tot andere onderwijsinhoud. Dan kan het gebeuren dat bij een geschiedenisles niet de jaartallen centraal staan, maar de vraag: 'stel dat Rosa Parks in 1955 wel, zoals zij verplicht was te doen in die tijd, was opgestaan voor haar blanke medepassagier in de bus. Dan was zij niet gearresteerd en opgesloten voor het verstoren van de openbare orde. Dan was Martin Luther King op dat moment misschien geen boycotactie begonnen waardoor het busbedrijf bijna failliet ging. Zouden er dan in Amerika nu nog steeds gescheiden plaatsen voor blanken en zwarten geweest zijn?'

Less is More

De Essential Schools gunnen zichzelf de tijd en de ruimte om diepgaand op dit soort vragen in te gaan, zodat kinderen fundamentele leerervaringen hebben (diep understanding). De doelen die deze scholen willen bereiken bestaan uit een reeks vaardigheden, inzichten en kennisgebieden die de leerlingen zich eigen moeten maken. Deze verschillen niet van de landelijke kerndoelen en exameneisen. Maar daarbinnen geven zij zichzelf de vrijheid om keuzes te maken. Ze doen liever één ding goed dan een heleboel dingen half: 'less is more' is het adagium.

Bij het vaststellen van de lesstof en het kiezen van onderwerpen en werkvormen is bijdragen aan het inzicht van leerlingen in de grote thema's van het leven (zoals 'the struggle for freedom') belangrijker dan volledigheid.

Opbrengst

De Essential Schools bestaan inmiddels ruim 20 jaar en er is veel onderzoek gedaan naar de opbrengsten.

Deze door de overheid gefinancierde scholen hebben zich immers een aantal

vrijheden gepermitteerd waardoor ze zich meer dan andere scholen moeten verantwoorden. Uit die onderzoeken blijkt dat er op deze scholen minder uitval, meer betrokkenheid, meer doorstroom naar hoger vervolgonderwijs en betere resultaten op meer verschillende gebieden zijn. Het is blijkbaar de moeite waard om te werken vanuit een aantal principes die je echt belangrijk vindt.

In dit artikel zijn een paar principes uitgebreid aan bod gekomen. Wie meer wil weten kan zich richten tot Merlijn Wentzel (www.deleerschool.nl).

Op reis met het Expertisecentrum E.G.O. Nederland

- Van 7 tot en met 10 maart kun je mee naar **Stockholm, Zweden**. We bezoeken Reggio geïnspireerde voor- en basisscholen. Veel collega's gingen je al voor en zijn echt anders gaan werken bij terugkomst. Meer informatie en aanmelden: Wilma van Esch, w.vanesch@fontys.nl
- Wil je stage lopen of werken op een van de scholen van de Stichting E.G.O. Antillen op het gastvrije eiland **Sint Maarten**? Bezoek www.egoantillen.nl. Contactpersoon in Nederland: Marcel van Herpen, info@marcelvanherpen.nl
- Wil je actief betrokken worden bij het werk van de stichting ECHO van elk kind in **India**? Bezoek www.echovanelkind.nl. Contactpersoon in Nederland: Marcel van Herpen, info@marcelvanherpen.nl

